



# Autismeforeningens Inklusionsundersøgelse 2023

Juni 2023

## Indholdsfortegnelse

Indledning og hovedresultater .....	3
Undersøgellesdesign .....	5
Kapitel 1: Ufrivilligt skolefravær .....	8
Kapitel 2: Ventetid på diagnose og hjælp i skolen.....	10
Kapitel 3: Samarbejde på tværs.....	16
Kapitel 4: Mobning og trivsel .....	22
Kapitel 5: Trivsel efter COVID-19.....	26

## Indledning og hovedresultater

Autismeforeningen har gennemført inklusionsundersøgelsen siden 2016. Undersøgelsen tager temperaturen på ufrivilligt skolefravær og autistiske børns trivsel i grundskolen.

### Ufrivilligt skolefravær

Inklusionsundersøgelsen 2023 viser fortsat at et stort antal børn har ufrivilligt skolefravær. Det samlede tal for 2023 ligger på 45%, og dermed er det knap halvdelen af respondenternes børn, der har ufrivilligt skolefravær. Det er en lille nedgang siden undersøgelsen i 2022, hvor 49% af respondenterne svarede, at deres barn aktuelt havde ufrivilligt skolefravær. Af børn med ufrivilligt skolefravær har knap 16% været væk fra skolen i mere end 1 år.

### Ventetiden på psykiatrisk udredning stiger

Inklusionsundersøgelsen 2023 viser, at knap 66% af respondenternes børn har ventet 2 år eller mere på en psykiatrisk udredning. Tallet i 2022 var på 67%, hvilket viser at ventetiden på udredning fortsat er meget lang. Blot 17% er ifølge Inklusionsundersøgelsen 2023 blevet psykiatrisk udredt indenfor 1 år. Det taler imod tanken om tidlige og forebyggende indsatser, når så mange skal vente 2 år eller mere på en psykiatrisk udredning og den rette hjælp.

### Hjælp og støtte

I forhold til støtte i skolen svarer knap 48% af respondenterne i Inklusionsundersøgelsen 2023, at de ikke mener, at deres barn får den støtte, de har behov for. Men ser vi alene på en almen klasse i folkeskolen, så er det 77% af respondenterne, der ikke mener, at deres barn får den støtte, det har behov for.

### Samarbejde med skolen

I Inklusionsundersøgelsen 2023 svarede 64% af respondenterne, at de oplever et godt eller et meget godt samarbejde med deres barns skoletilbud. Tallene er meget ens med tallene for 2022, hvor 63% svarede, at de oplevede et godt eller meget godt samarbejde. Tallene viser derfor, at der er en generel oplevelse af godt samarbejde mellem forældre og skole.

### Samarbejdet med Pædagogisk Psykologisk Rådgivning halter

I det konkrete samarbejde med PPR svarede 46,3% af respondenterne i Inklusionsundersøgelsen 2023, at samarbejdet er dårligt eller meget dårligt. Knap 57% mener, at der mangler autismspecifik viden hos PPR. Der er ingen signifikante udsving, hvad angår fordelingen på skoletilbud. Der kan således være en sammenhæng mellem forældrenes oplevelse af autismspecifik viden hos de fagpersoner, der skal yde hjælp og støtte, og så oplevelsen af kvaliteten i samarbejdet.

### Mobning og stressede børn

Inklusionsundersøgelsen 2023 oplyser 17%, at deres barn udsættes for mobning i skolen. Der ses en overvægt af psykisk mobning, hvor knap 83% af respondenterne svarede ja til, at deres barn er udsat for psykisk mobning. At barnet stresses i skolen og afreagerer derhjemme, oplever knap 68% af respondenterne. Der er 43% af forældrene, der svarede ja til, at skolen imødekommer deres bekymringer, mod 36% der svarede nej til, at skolen imødekommer

forældrenes bekymringer. I kommentarfeltet tegner der sig et billede af, at hvis barnets adfærd ikke skiller sig ud i skolen, så mener skolen, at det må være et problem i hjemmet.

Der er knap 35% af respondenterne, der oplever, at skolen lægger vægt på at skabe rolige læringsmiljøer, mod 16% der oplever, at skolen slet ikke tager hensyn til særlige behov. 8% af respondenterne i Inklusionsundersøgelsen 2023 svarede, at deres barns skole slet ikke har fokus på aktivt at skabe rolige rammer for indlæring. Dette til trods for at alle børn har brug for ro for at kunne indlære.

### **Andre faktorer som årsag til mistrivsel end COVID-19**

I både 2021 og 2022 undersøgte Autismeforeningen trivselen efter skole nedlukning grundet COVID-19. I Inklusionsundersøgelsen 2023 har vi undersøgt, om COVID-19 fortsat har en indflydelse på barnets skoledag og trivsel. Langt de fleste kommentarer fra respondenterne handler om, at barnets mistrivsel ikke skyldes selve COVID-19 nedlukningen, men det handler om andre faktorer såsom skoleskift, manglende støtte og ventetider. Undersøgelsesfundene i både 2021 og 2022 bekræftes i Inklusionsundersøgelsen 2023, hvor vi kan konstatere at det fortsat høje antal af autistiske børns ufrivillige skolefravær, fortsat ikke skal findes i relation til COVID-19. Årsagerne skal findes i undersøgelsens øvrige resultater omkring bl.a. lange ventetider på psykiatrisk udredning og ventetid på relevant støtte, manglende faglig viden om autisme hos de fagfolk, der møder børnene samt generelle udfordringer i det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde.

## Undersøgelsesdesign

Den årlige inklusionsundersøgelse har Autismeforeningen foretaget siden 2016. Dette års undersøgelse baseres grundlæggende på tidligere års spørgeskema og struktur. Hvor sidste års fokus på mere synliggørelse af nogle af de særligt udfordrede områder omkring ufrivilligt skolefravær og skolebørns trivselsproblemer er fortsat, og årets spørgeskema er ligesom sidste år udvidet med flere spørgsmål. Det handler blandt andet om, hvorvidt forældre til autistiske børn oplever, at det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde fungerer. Det handler om opsporingen af særligt børn med udviklingsforstyrrelser, har forældrene kendskab til at der sker indsats for at forebygge ufrivilligt skolefravær, samt synliggørelsen af, om der er et behov for løft i kvaliteten af den sammenhængende, tværfaglige/tværsektorielle og helhedsorienterede indsats. Dette kapitel er inddelt således, at det første afsnit tager udgangspunkt i undersøgelsens genstandsfelt. Det andet afsnit tager udgangspunkt i metodiske overvejelser. Det tredje afsnit tager udgangspunkt i undersøgelsens datagrundlag og empiri. Disse afsnit vil danne grundlag for en grundigere gennemgang af inklusionsundersøgelsens resultater.

## Undersøgelsesfelt

Ufrivilligt skolefravær (tidligere betegnet skolevægring) samt generel mistrivsel blandt elever i grundskolen er stigende. Denne undersøgelse har fokus på ufrivilligt skolefravær blandt autistiske børn, og hvilke problemstillinger det medfører for familierne og børnene i hverdagen. Ofte modtager Autismeforeningen henvendelser fra vores medlemmer, som på forskellig vis oplever at stå alene med et barn, der enten står helt uden skoletilbud, har skolefravær i længere perioder, eller hvor tiden fra mistanken om at barnet har social kognitive udfordringer, og til barnet er psykiatrisk udredt, er alt for lang. Det har ofte store konsekvenser for familierne. Undersøgelsen har været lavet siden 2016, med undtagelse af året 2020, grundet COVID-19 nedlukningen. Dette års undersøgelse vil trække på tidligere års fund. For at få et så retvisende billede af den aktuelle trivsel blandt autistiske børn har spørgeskemaundersøgelsen været sendt ud via Autismeforeningens nyhedsbrev til foreningens medlemmer og er blevet delt på foreningens Facebook-side og i foreningens Facebook-gruppe. Det er derfor ikke nødvendigvis medlemmer af Autismeforeningen, der alene har besvaret spørgeskemaet. Det har været vigtigt at nå så bredt ud i befolkningen som muligt, så alle, der har et barn med autisme på grundskoleniveau, havde mulighed for at besvare spørgeskemaet. Dette har betydning for vores mulighed for at komme med et så retvisende billede af, hvor stort et problem ufrivilligt skolefravær er, og hvordan det står til med trivslen blandt børn med autisme. Der er altid stor interesse for at besvare spørgeskemaet og der har således aldrig været færre end 1000 respondenter. Dette ses i nedenstående tabel. Opbygningen af spørgeskemaet fokuserer på forskellige problematikker centreret om betydningen og konsekvensen af de inkluderende læringsmiljøer i grundskolen. En inklusionstanke som har haft stor betydning for børn med autisme. Spørgeskemaet indeholder derfor flere emner og svarkategorier, da det giver respondenterne mulighed for at svare så konkret som muligt. I spørgeskemaet har der ved de fleste svarkategorier været mulighed for at uddybe sit svar med en kommentar, hvis respondenterne har ønsket dette.

År	2016	2017	2018	2019	2021	2022	2023
Antal respondenter	1019	1634	1139	1401	1126	1018	1241

## Metode

Der opstår metodiske overvejelser i forbindelse med udsendelse af årets spørgeskema, og hvervningen af respondenter. Da undersøgelsen sendes ud via Autismeforeningens eget nyhedsbrev til medlemmerne samt på vores Facebookside, vil det ikke være muligt at vide, hvem der besvarer spørgeskemaet, og om der er gengangere fra tidligere år. Denne problematik er vi opmærksomme på i opgørelsen af resultaterne. Ligeledes har spørgeskemaet kunnet videredeles fra Facebook for at få et så bredt grundlag som muligt. Dog kan vi konstatere at størstedelen af respondenterne kommer fra Autismeforeningens egne medlemmer, idet langt hovedparten af besvarelsenerne kom efter i første omgang at være sendt ud i foreningens nyhedsbrev til medlemmerne. Med undersøgelsen kan vi få en indikation på, hvor stor en udfordring ufrivilligt skolefravær er, og om der er nogle indikatorer på at antallet af børn med ufrivilligt skolefravær er stigende, stabilt eller faldende. I de metodiske overvejelser ligger også ønsket om at kunne finde tendenser på området, og belyse problematikker som vi dagligt får henvendelser om fra vores medlemmer. Respondenterne er forældre til børn med autisme. De vil gennem rapporten enten være benævnt forældre eller respondenter. Undersøgelsesdesignet i årets inklusionsundersøgelse er baseret på undersøgelsen fra 2022.

## Datagrundlag

I årets inklusionsundersøgelse har 1241 respondenter deltaget. Tallet ligger stabilt på over 1000 besvarelser, og er ligeledes lidt højere end nogle af de foregående år, og dette betragtes som et tilfredsstillende grundlag. Besvarelsenerne er indkommet fra hele landet med en overvægt i Region Hovedstaden og Region Midt. Kønsmæssigt fordeler besvarelsenerne sig på 66% drenge, 33% piger og resten har svaret andet. Børnenes alder fordeles jævnt med en overvægt i udskolingen 7.-9. klasse med 37,7%, mellemtrin på 29,9%, indskolingen på 24% og 10. klasse på 8,3%. Besvarelsenerne vil danne grundlag for redegørelse omkring undersøgelsens resultater, samt belysning af de tendenser og den udvikling, som undersøgelsen viser omkring ufrivilligt skolefravær og mistrivsel blandt børn med autisme. Da undersøgelsen grundet COVID-19 nedlukningen ikke blev gennemført i 2020, udelades dette år, selvom det ikke eksplicit vil fremgå under hvert afsnit, men bagudrettede undersøgelsesresultater benævnes 2016-2022.

## Resultater fra undersøgelsen

I følgende kapitler gennemgås resultater fra årets undersøgelse. Resultaterne vil blive sammenlignet med resultaterne fra undersøgelserne i årene 2016-2022.

Første del vil omhandle den generelle udvikling i ufrivilligt skolefravær for årene 2016-2023. Ligesom i 2022 spørger undersøgelsen ind til respondenternes kendskab til planlagte eller iværksatte tiltag for at imødegå ufrivilligt skolefravær, og som ikke handler om den sygeundervisning eleven skal tilbydes i hjemmet.

I anden del fremlægges resultater omkring ventetid på psykiatrisk udredning og ventetid på etablering af relevant støtte i barnets skoletilbud.

Den tredje del vil omhandle respondenternes oplevelse af, hvordan det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde fungerer. Hvordan er forældrenes oplevelse af en sammenhængende og helhedsorienteret indsats i det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde omkring barnet.

Igen i år spørger undersøgelsen ind til mobning, og barnets reaktion hjemme og i skolen. Disse resultater vil blive gennemgået i fjerde del i relation til afsnit om oplevelsen af barnets stress- og belastningsrelaterede reaktioner.

Afslutningsvis har vi undersøgt, om COVID-19 nedlukningen af skolerne fortsat har betydning for børnenes skoledag og trivsel.

## 1. Ufrivilligt skolefravær

### Ufrivilligt skolefravær

Nedenstående tabel viser inklusionsundersøgelsens resultater 2016-2023 på spørgsmålet om barnet aktuelt har ufrivilligt skolefravær. Alle ja-kategorierne er talt sammen i bunden for at kunne give et samlet overblik over hvor mange af respondenternes børn med autisme, som aktuelt har ufrivilligt skolefravær i større eller mindre grad. Årsagen ufrivilligt skolefravær defineres, som værende barnets forsvar mod oplevet ubehag og/eller eksklusion.

#### ”Har dit barn ufrivilligt skolefravær nu?”:

	2016	2017	2018	2019	2021	2022	2023
Nej	72%	67%	65%	65%	55%	51%	54,8%
Ja - i mindre grad	8%	7%	7%	6%	13%	17%	12,5%
Ja - 1-6 mdr.	8%	10%	9%	8%	8%	8%	9,3%
Ja - 6-12 mdr.	5%	6%	6%	6%	6%	6%	7,2%
Ja - mere end 12 mdr.	7%	9%	14%	15%	18%	18%	15,9%
Ja - samlet	28%	33%	35%	35%	45%	49%	44,9%

Ligeledes spørges der ind til om barnet har oplevet ufrivilligt skolefravær i løbet af sin skoletid (se tabel på næste side). Når vi ser på disse tal, kan vi se at, det kun er 26,5% af børnene, som ikke har oplevet ufrivilligt skolefravær, mens hele 73,4% har oplevet ufrivilligt skolefravær i kortere eller længere perioder i løbet af deres skoletid.

I 2023 svarer knap 16% af respondenterne at deres barn har haft ufrivilligt skolefravær i mere end 1 år. Dette tal var lidt højere i både 2021 og 2022, hvor 18% af respondenterne svarede at deres barn har haft ufrivilligt skolefravær i mere end 1 år. Det er godt at tallet er faldet lige godt 2% i år, men hvis man kigger på den overordnede udvikling, har den været stabilt stigende de sidste par, i 2016 svarede 7% af respondenterne at deres barn har haft ufrivilligt skolefravær i mere end 1 år.

En overvægt af respondenternes børn går enten i specialklasse på almindelig folkeskole eller i en almen folkeskoleklasse. Denne gruppe udgør 46% af besvarelsene. For børn på specialskole udgør andelen 26%. Resten er fordelt mellem efterskole, behandlingsskole, hjemmeundervisning eller uden skoletilbud.

Ligeledes spørger undersøgelsen ind til om respondenterne, hvis deres barn har eller har haft ufrivilligt skolefravær, i den forbindelse har modtaget en underretning på hjemmet fra



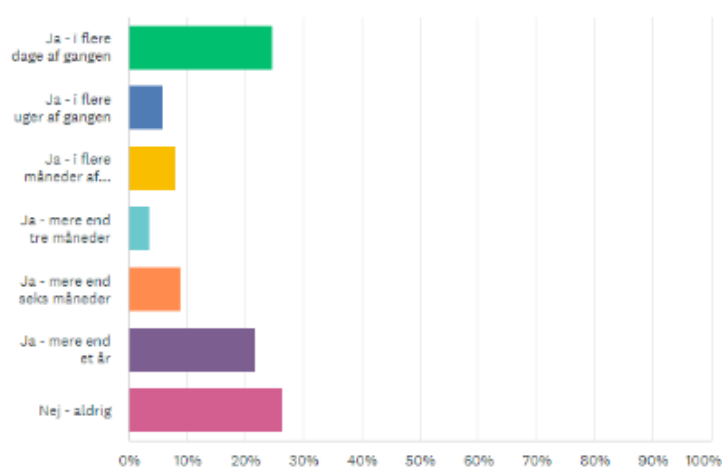
kommunen eller skolen. Det er knap 21% af respondenterne i 2023, som har oplevet at modtage en underretning på hjemmet på grund af ufrivilligt skolefravær, altså lidt mere end en femtedel. Det tal viser en bekymrende tendens, hvor det ofte opfattes som forældrenes skyld, når barnet ikke kommer i skole, i højere grad end at kigge på f.eks. hjælp og støtte eller hvorvidt barnet har det rigtige skoletilbud først. Disse temaer vender vi tilbage til.

Sp. 10



Har dit barn tidligere haft ufrivillig skolefravær (skolevægring - defineret som barnets forsvar mod oplevet ubehag og/eller eksklusion) i perioder?

Besvaret: 1.138 Sprunget over: 103

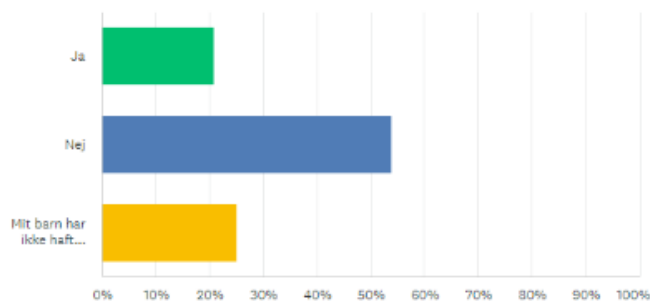


Sp. 21



Hvis dit barn har/har haft ufrivillig skolefravær, har du så modtaget en underretning på hjemmet fra kommunen eller skolen?

Besvaret: 1.138 Sprunget over: 103



## 2. Ventetid på diagnose og hjælp i skolen

### Ventetid på diagnose og hjælp i skolen

Vi ved at tidlig indsats er med til at forebygge udviklingen af ufrivilligt skolefravær. Ofte udvikles ufrivilligt skolefravær i tiden, fra barnet begynder at udvise tidlige tegn på mistrivsel, og til barnet bliver udredt i børne- og unge psykiatrien.

I Inklusionsundersøgelsen 2023 ønsker Autismeforeningen igen at undersøge respondenternes oplevelse af ventetiden, fra de selv gjorde opmærksom på barnets mistrivsel, og til barnet var udredt for autisme. Samtidig har vi spurgt ind til om barnet har andre diagnoser end autisme. Dette har en betydning, da mange børn får flere diagnoser, når de endelig bliver psykiatrisk udredt.

Angst og depression ses ofte som følgetilstande hos børn med autisme, og kan tolkes som en konsekvens af et overbelastet nervesystem, hvor langvarig stress påvirkning har en betydning. Dagligt modtager Autismeforeningen henvendelse fra medlemmer, hvis børn venter på psykiatrisk udredning, eller hvor barnet ikke modtager den nødvendige støtte. Når barnet er psykiatrisk udredt og diagnosen stillet, er adgangen til hjælp og støtte ofte lettere.

### Ventetid på psykiatrisk udredning

På spørgsmålet om ventetid fra forældrene gjorde skolen/dagtilbuddet opmærksom på deres barns udfordringer, og til barnet var psykiatrisk udredt for autisme, var det kun 30% af respondenterne, der var udredt indenfor 2 år. I inklusionsundersøgelsen i 2022, var dette tal lige så kun 30% af respondenterne. Blot 12% blev udredt indenfor 1 år. Det betyder at 67% af børnene har ventet i 2 år eller mere på en psykiatrisk udredning for autisme. 53% af respondenternes børn ventede 2-5 år på en psykiatrisk udredning, dette tal lå 54% i 2022. Knap 13% har ventet 6 år eller mere på en psykiatrisk udredning, og dette tal lå også på 13% i 2022. Autismeforeningen har desuden spurgt forældrene, om børnene har andre diagnoser end autisme. 30% af børnene har en eller flere tillægsdiagnoser til deres autisme (se tabel på næste side).

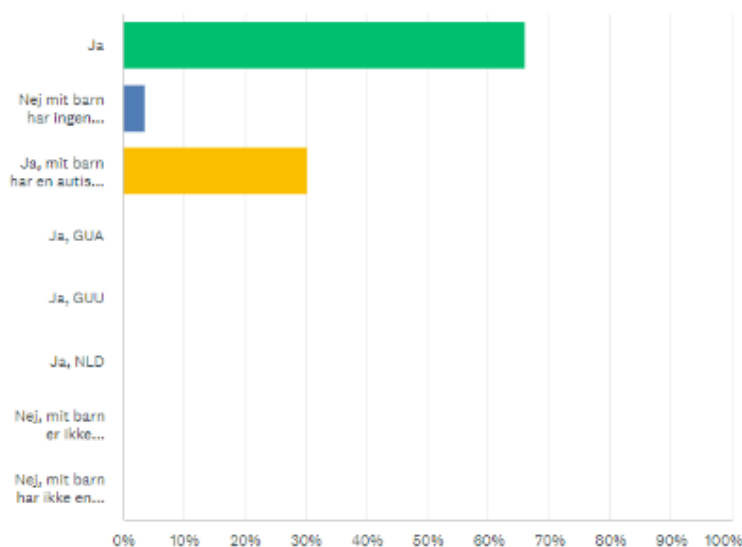
Dels kan der være tale om børn, der har flere medfødte udviklingsforstyrrelser, men der kan også ses tilstande, som barnet har udviklet under opvæksten, og som formentlig ville kunne undgås med en forebyggende og tidlig indsats.

Sp. 5



Er dit barn diagnosticeret med en Autisme Spektrum Forstyrrelse?

Besvaret: 1.241 Sprunget over: 0



## Etablering af støtte i skolen

På spørgsmålet om hvor længe der gik fra respondenterne gjorde barnets skoletilbud opmærksom på, at barnet havde behov for autismspecifik støtte, til barnet begyndte at modtage støtte svarede 52% af respondenterne, at de fik tilbudt støtte indenfor de første 2 år. Dette er en lille positiv stigning fra 2022, hvor tallet var 49%. De der får hjælp indenfor det første år ligger på 37%, her ses ligeledes en stigning fra 2022, hvor tallet lå på 33%. 27% af børnene venter 2 år eller mere på støtte, hvilket er et positivt fald fra de 31% i 2022. 17% af respondenternes børn får ingen støtte i deres skoletilbud mod 20% i 2022.

## Kvaliteten af hjælp og støtte i skolen

Vi har spurgt respondenterne om de mener, at deres barn får den støtte, det har behov for i sit skoletilbud. Tabellen på næste side, viser besvarelsene.

Her svarer næsten 48% af respondenterne, at de ikke mener, at deres barn får den støtte, det har behov for. Tallet er faldet med godt 5% siden 2022, hvor 53% svarede, at de ikke mener, at deres barn får den støtte, det har behov for. Selvom tallet er faldet med 5% siden sidste år, er knap 48% stadig et højt tal. Der må derfor ses en sammenhæng mellem den manglende nødvendige støtte, og den store andel af børn med ufrivilligt skolefravær.

På spørgsmålet om barnet får den støtte, det har behov for i sit skoletilbud, er der stor forskel på besvarelsene, hvis man ser på hvilken skole, barnet går på.

For børn i en almen klasse i folkeskolen svarer 19,5%, at de oplever, at barnet får den støtte, de har behov for, tallet lå på 18% i 2022. For børn i specialklasserækkerne svarer knap 57%,

at de får den støtte de har behov for, tallet lå på 56% i 2022. 40% svarer at de ikke gør mod 41% i 2022. For børn på specialskole svarer knap 71% at de får den støtte, de har behov for mod 65% i 2022. De der ikke mener, at barnet får den nødvendige støtte udgør 27% mod 32% i 2022. Der er således igen i år en signifikant forskel på, om barnet får den støtte, det har behov for afhængig af skoletilbud.

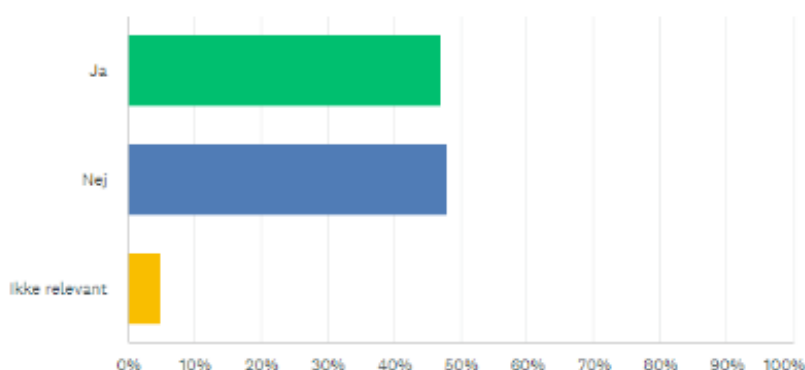
I forhold til de børn der går i en almen folkeskole, har vi spurgt forældrene til deres oplevelse af, hvordan man i deres barns skole arbejder med inkluderende læringsmiljøer. Har forældrene en oplevelse af, at barnet føler sig som en del af fællesskabet samtidig med, at der kan tages hensyn til børnenes individuelle behov. 19% af respondenter, som besvarede dette spørgsmål, svarede, at skolen forsøger, men at skolen er svært udfordret på at skabe inkluderende læringsmiljøer. Det er knap halvdelen af respondenterne, der har denne oplevelse, og i kommentarsporet viser der sig et billede af, at der mangler viden, faglighed, ressourcer og økonomi for at respondenterne tænker, at det kan lykkes.

Sp. 13



Får dit barn den støtte, det har behov for i skoletilbuddet?

Besvaret: 1.138 Sprungtet over: 103



## Tilfredshed med skoletilbud

Forældrene er blevet spurgt til tilfredshed med deres barns skoletilbud på disse 3 parametre: Barnets faglige udbytte, skoletilbuddets evne til at understøtte barnet i at indgå i sociale fællesskaber samt tilfredshed omkring skoletilbuddets autismspecifikke viden.

Respondenterne har skullet besvare ud fra en skala på 1-6, hvor 1 er dårligst og 6 er bedst. Første spørgsmål handlede om, hvor tilfredse forældrene er med barnets skoletilbud i forhold til faglig udvikling (se tabel nederst).

Det vægtede gennemsnit ligger i 2023 på 3,3, hvor i 2022 var gennemsnittet 3.

Herefter svarede forældrene på tilfredshed ift. skoletilbuddets evne til at understøtte barnet i at tilgå sociale fællesskaber, her ses en fordeling hvor knap 27% af respondenterne er utilfredse med, hvordan skoletilbuddet understøtter barnet i at indgå i sociale fællesskaber mod 30% i 2022. Kun godt 13% af respondenterne svarede, at de er meget tilfredse. Det vægtede gennemsnit er på 3.2. Tabellen med besvarelsenerne ses på næste side.

Dernæst har respondenterne svaret på tilfredshed med skoletilbuddets autismspecifikke viden (tabel findes på næste side.) Der er fortsat en stor utilfredshed med skoletilbuddets autismspecifikke viden, selvom utilfredsheden er faldet med lige knap 3% siden sidste år. Der er knap 30% af respondenterne, der svarer meget utilfreds, mod 33% i 2022. Det vægtede gennemsnit er på 3,2.

Sp. 15



Hvor tilfreds er du med dit barns skoletilbud - i forhold til fagligudvikling? (Jo flere stjerner - jo bedre) - Undlad at svare, hvis barnet ikke er i et skoletilbud

Besvaret: 1.027 Sprunget over: 214

3,3★  
gennemsnitlig vurdering



	1	2	3	4	5	6	I ALT	VÆGTET GENNEMSNI
☆	23,17 %	15,09 %	14,80 %	17,72 %	14,70 %	14,51 %	1.027	3,29
	238	155	152	182	151	149		

**Sp. 16**


Hvor gode er skoletilbuddet til at understøtte dit barn i at tilgå ønskede sociale fællesskaber? (Jo flere stjerner - jo bedre) - Undlad at svare, hvis barnet ikke er i et skoletilbud

Besvaret: 1.013 Sprunget over: 228

3,2★  
 gennemsnitlig vurdering



	1	2	3	4	5	6	I ALT	VÆGTET GENNEMSNIT
★	26,85 % 272	13,92 % 141	15,30 % 155	17,37 % 176	13,43 % 136	13,13 % 133	1.013	3,16

**Sp. 17**


Hvor tilfreds er du med dit barns skoletilbud - i forhold til autismespecifikviden? (Jo flere stjerner - jo bedre) - Undlad at svare, hvis barnet ikke er i et skoletilbud

Besvaret: 1.031 Sprunget over: 210

3,2★  
 gennemsnitlig vurdering



	1	2	3	4	5	6	I ALT	VÆGTET GENNEMSNIT
★	29,78 % 307	13,87 % 143	11,25 % 116	12,51 % 129	14,06 % 145	18,53 % 191	1.031	3,23

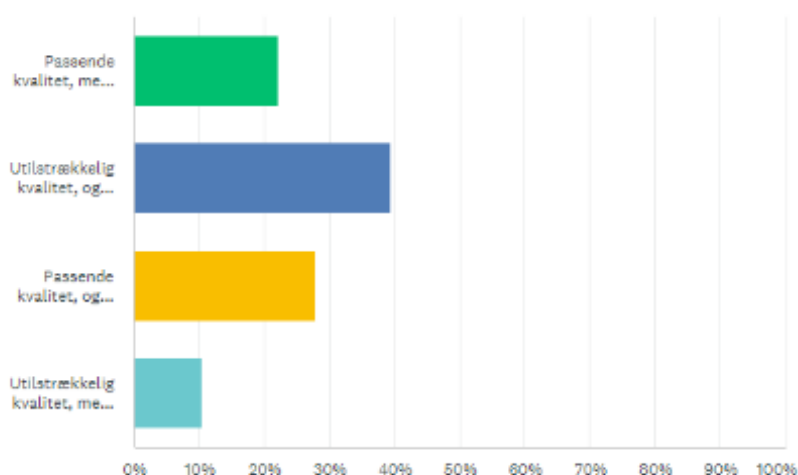
Nogle autistiske skolebørn visiteres til støttetimer, som en del af den støtte deres skole kan give. For inklusionsundersøgelsen 2023 har 337 respondenter angivet at deres barn får støttetimer:

Sp. 19



Hvordan oplever du kvaliteten af dit barns støttetimer?  
(undlad at svare hvis barnet ikke modtager støttetimer)

Besvaret: 337 Sprunget over: 904



For denne gruppe af børn svarer knap 28% af respondenterne, at de mener, at støttetimerne er af passende kvalitet og passende antal. I 2022 var tallet 26%. Der er 39% der svarer at støttetimerne er af utilstrækkelig kvalitet og for få, her lå tallet på 38% i 2022.

Ser vi på fordelingen mellem almen klasse i folkeskolen, specialklasse og specialskole. Så ligger overvægten af svarmuligheden utilstrækkelig kvalitet og for få timer i gruppen almen klasse i folkeskolen. Tilfredsheden med støttetimernes kvalitet stiger i takt med specialiseringsgraden af skoletilbud, og det er ikke overraskende.

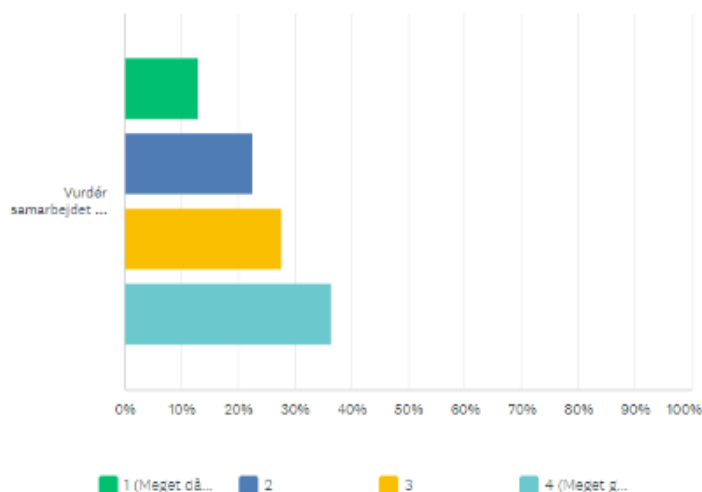
### 3. Samarbejde på tværs

Sp. 23



Hvordan oplever du generelt samarbejdet med dit barns skoletilbud? - Undlad at svare, hvis barnet ikke er i et skoletilbud

Besvaret: 1.046 Sprunget over: 195



#### Samarbejde mellem skole og hjem

I Inklusionsundersøgelsen 2023 undersøger vi respondenternes oplevelse af samarbejde på tværs. Der spørges i første omgang til oplevelsen af samarbejde med barnets skoletilbud. Da der ofte er mange samarbejdsflader, spørger vi dernæst til det tværfaglige samarbejde mellem hjemmet, skolen og PPR.

Mange børn udredes psykiatrisk for autisme i den skolemodne alder, og derfor spørger vi også til sidst til oplevelsen af det tværsektorielle samarbejde med inddragelse af kommune og børn/unge psykiatri. Dette gør vi, fordi viden kan gå tabt i overgange mellem forskellige institutioner, og det at kunne samarbejde på tværs og dele erfaringer mellem familien og de forskellige faggrupper, der er involveret, har i sidste ende betydning for, hvordan barnet kan trives i sin hverdag. Forældrene blev først bedt om at vurdere samarbejdet med barnets skoletilbud på en skala fra 1-4, hvor 1 er dårligst og 4 er meget godt, svarene ses i tabellen for oven.

Som i Inklusionsundersøgelsen i 2022 viser årets undersøgelse, at 64% af forældrene oplever et godt eller et meget godt samarbejde med deres barns skoletilbud. Tallene er meget ens med tallene for 2022 og viser derfor, at der er en generel oplevelse af godt samarbejde mellem forældre og skole. 13% svarer i 2023 at samarbejdet er meget dårligt.

I kommentarsporene viser der sig både dem, der er utroligt glade for samarbejdet, og de der er utroligt utilfredse. For dem der uddyber samarbejdsproblematikkerne, viser der sig først og fremmest en problemstilling omkring manglende viden, manglende faglighed, skiftende personale og vikarer, som vanskeliggør samarbejdet. Hernæst fremhæves manglende forståelse for det enkelte barn eller en manglende oplevelse af at blive lyttet til som forældre.



Skoleledelsen fremhæves også, idet ledelsen har beslutningskompetencen fx omkring skoleskift, eller har indflydelse på, hvordan skolekulturen er på den enkelte skole. Samarbejde mellem forældre og skole er essentielt for at opnå en fælles forståelse for barnets udfordringer og behov for støtte. Som forældre kender man sit barn bedst, og forældre har brugbar viden, der kan bruges til at indrette en skoledag, hvor barnets behov tilgodeses. Når skole og forældre deler viden og erfaringer, kan man i fællesskab få lavet en god plan for barnets skolegang.

I år spørger Autismeforeningen igen til respondenternes oplevelse af, hvorvidt deres autismespecifikke viden inddrages på en skala fra 1-4, hvor 1 er slet ikke og 4 er i høj grad (se tabel længere nede på siden).

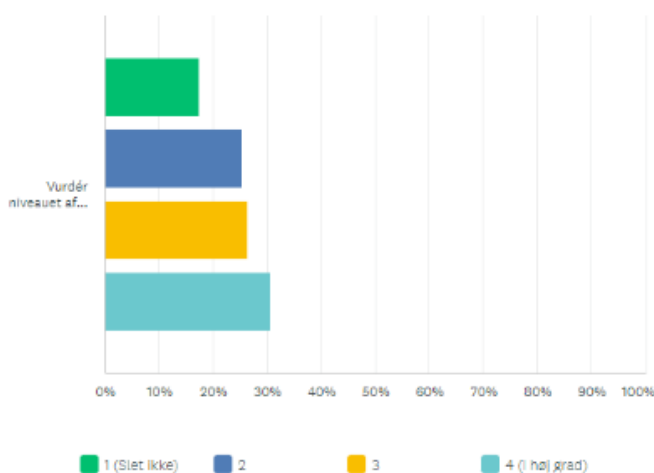
17% af respondenterne svarede i 2023 at de slet ikke føler de bliver inddraget mod 19% i 2022. Samtidig er der 30% der oplever at blive inddraget i høj grad, dette tal lå også på 30% i 2022.

Sp. 24



I hvor høj grad føler du, at dit barns skoletilbud inddrager din viden om dit barn samt din viden om autisme spektrum forstyrrelse? - Undlad at svare, hvis barnet ikke er i et skoletilbud

Besvaret: 1.047 Sprunget over: 194



Når barnet med autisme kommer i mistrivsel, og som konsekvens heraf forsøger at undgå at komme i skole, påhviler det forældrene at sørge for at barnet i den skolepligtige alder møder i skole. Det kan for forældre til et barn med autisme ofte være en umulig opgave, hvis fokus alene er på forældrenes løsning af udfordringen med at få barnet i skole.

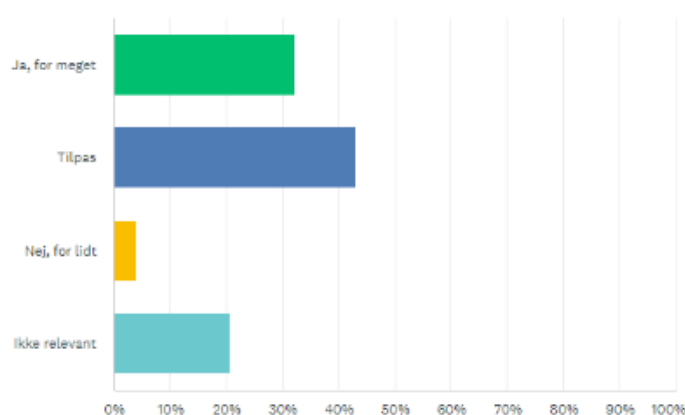
Det skal gerne være et samarbejde, hvor skolen også formår at tage imod barnet, så det bliver nemmere for forældrene at få barnet afsted om morgenen. Autismeforeningen har spurgt forældrene om de føler at skoletilbuddet pålægger dem et ansvar i forbindelse med barnets udfordringer, som fx at komme i skole:

Sp. 25



Føler du, at dit barns skoletilbud pålægger dig ansvar i forbindelse med dit barns udfordringer? (det kan være i forbindelse med at få barnet i skole mm.)

Besvaret: 1.075 Sprunget over: 166



Besvarelsen er stort set identisk med undersøgelsen fra 2022. 32% af respondenterne svarer i 2023, at de føler, der bliver lagt for meget ansvar på dem. Knap 43% af respondenterne synes, at der pålægges tilpas ansvar, mens 4% oplever, at det er for lidt. Ser vi på en almen klasse i folkeskolen, specialklasse og specialskole, så svarer specialskole 18% ift. for meget ansvar de pålægges, og specialklasse svarer knap 29% for meget ift. ansvar de pålægges. Den signifikante forskel ses hos forældre til børn i en almen klasse i folkeskolen. Her svarer knap 48% at de føler at de pålægges for meget ansvar, dette tal var 44% i 2022.

Det bekræfter de foregående spørgsmål, der viser at udfordringerne i samarbejdet er størst i en almen klasse i folkeskolen.

## Det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde

For børn med autisme er der i perioder mange fagprofessionelle involveret. Fx i perioden fra tiden hvor barnet udviser tegn på mistrivsel, men hvor barnet endnu ikke er psykiatrisk udredt. Her vil familien oftest kun være i kontakt med skole og klubtilbud. På skolen kan der ske inddragelse af støttepædagog, inklusionspædagog og/eller Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). PPR får en mere aktiv rolle i forbindelse med psykologisk udredning af barnet, og PPR bruges som konsulenter, når der skal findes løsninger til at imødegå barnets udfordringer. Når barnet sendes til udredning i børne- og unge psykiatrien, kan der også være sket involvering af privatpraktiserende læge og kommunens børne- og unge forvaltning, for blot at nævne de centrale samarbejdsflader for familierne.

I Inklusionsundersøgelsen 2023 har vi spurgt til forældrenes oplevelse af det tværfaglige samarbejde med barnets skoletilbud, samarbejdet med PPR og oplevelsen af autismspecifik

viden hos PPR. Vi har også spurgt til oplevelsen af det tværsektorielle samarbejde, når institutioner skal samarbejde på tværs. Hvordan oplever forældrene dette samarbejde, og hvordan bliver de inddraget, det vil der blive redegjort for i kommende afsnit.

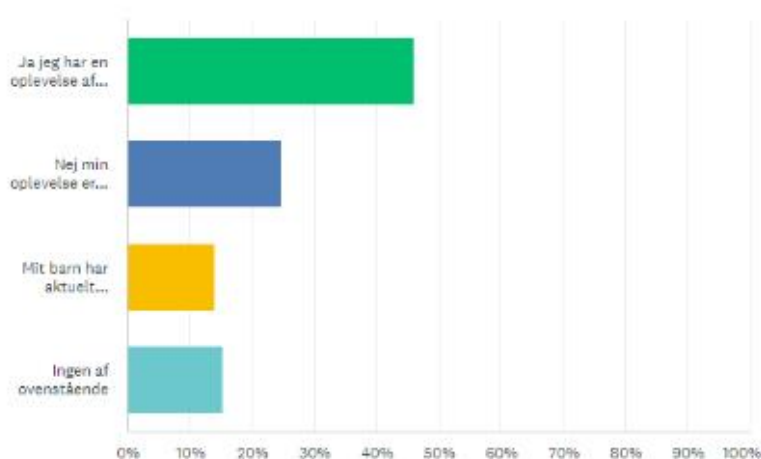
Vi spurgte først til det brede samarbejde på barnets skole. Her svarede knap 46% af respondenterne, at de oplever, at der er et godt samarbejde mellem skolens medarbejdere. Knap 25% svarede at de ikke oplever et godt samarbejde. Knap 14% har aktuelt ufrivilligt skolefravær, og den resterende del har svaret ikke relevant.

Sp. 28



Har du en oplevelse af at det tværfaglige samarbejde omkring dit skolebarn fungerer på dit barns skole? (ex. mellem lærere, støttepædagoger, inklusionspædagoger, skoleledelse)

Besvaret: 1.101 Sprunget over: 140



Når vi ser på fordelingen mellem almen klasse i folkeskolen, specialklasse og specialskole, er der signifikante forskelle på oplevelsen, som understøtter tidligere fund i denne undersøgelse. For børn i en almen klasse i folkeskolen svarer 30% af respondenterne, at de har et godt samarbejde. 39% svarer at de har en oplevelse af dårligt samarbejde. 14% har aktuelt ufrivilligt skolefravær. For børn i specialklasse svarer 51% at de oplever, at der er et godt samarbejde. Knap 23% svarer at de ikke oplever et godt samarbejde. 10% af børnene i denne gruppe har aktuelt ufrivilligt skolefravær. For børn i specialskole oplever 61%, at der er et godt samarbejde. Knap 18% har en oplevelse af, at der ikke er et godt samarbejde. Knap 8% af børnene i denne gruppe har aktuelt ufrivilligt skolefravær. Det bekræfter således tidligere fund at jo højere grad af autismespecifikt skoletilbud jo bedre oplevelse af samarbejde.

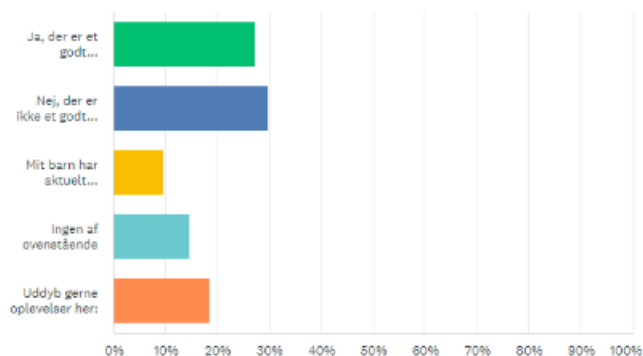
Herefter har vi spurgt forældrene til oplevelsen af det tværsektorielle samarbejde. Dette inkluderer samarbejde mellem instanser som skole, kommune, PPR og børne- ungepsykiatri.

Sp. 29



Har du en oplevelse af, at det tværsektorielle samarbejde omkring dit skolebarn fungerer, og at I som familie bliver inddraget? (her tænkes ex. på samarbejde mellem skole, kommune, PPR eller børne- ungepsykiatrien)

Besvaret: 1.114 Sprunget over: 127



Når vi ser på besvarelserne, så svarer knap 34% af respondenterne, at de ikke føler, at der er et godt tværsektorielt samarbejde, hvor de bliver inddraget. 27% oplever, at der er et godt samarbejde. 9% af børnene har aktuelt ufrivilligt skolefravær. Vi skal redegøre for kommentarer senere i dette afsnit.

Ser vi på svarfordelingen mellem almen klasse i folkeskolen, specialklasse og specialskole ligner de i høj grad de overordnede besvarelser, dog svarer de respondenter med børn i en almen folkeskole at 42% ikke synes, at der er et godt samarbejde.

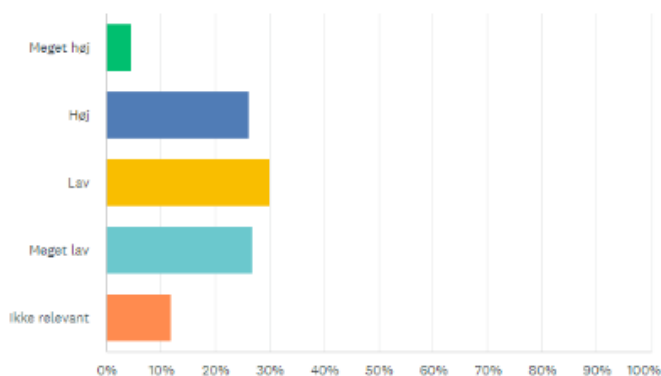
Vi har igen i år spurgt direkte til forældrenes oplevelse af samarbejdet med PPR, og forældrenes oplevelse af den faglige kvalitet, herunder niveauet af autismspecifik viden:

Sp. 27



Hvordan oplever du generelt den faglige kvalitet herunder niveauet af autismspecifik viden hos eksterne instanser (ex. PPR)?

Besvaret: 1.087 Sprunget over: 154



Undersøgelsen spørger lige så ind til det konkrete samarbejde med PPR (sp. 26 – ikke med som tabel her). Når forældrene skulle svare på det konkrete samarbejde med PPR, svarede 8% af respondenterne, at det er meget godt. 32% af respondenterne at de oplever, at samarbejdet er godt. Samlet svarer 46% at samarbejdet er dårligt eller meget dårligt. Resten har ikke samarbejde med PPR.

Når vi så ser på tallene fra spørgsmål 27, så læner de sig op af tallene fra spørgsmålet om oplevelsen af samarbejdet med PPR. Samlet mener knap 57% at der mangler autismspecifik viden. Knap 5% mener der er en meget høj viden og 26% mener der er en høj viden. Der er ingen signifikante udsving, hvad angår fordelingen på skoletilbud. Heraf kan vi udlede, at der hos forældrene kan være en sammenhæng mellem oplevelsen af autismspecifik viden hos de fagpersoner, der skal yde hjælp og støtte og så oplevelsen af samarbejdet.

I kommentarsporene tegner der sig et billede af, at de der synes det tværfaglige og/eller tværsektorielle samarbejde fungerer, er meget glade. Flere forældre oplever, at de er tovholdere på deres barns sag. Hvis ikke de som forældre følger op, så går ting i stå. Flere oplever silotænkning, og at der ikke tænkes på tværs. Tid er en væsentlig faktor, også når der skal forebygges udvikling af ufrivilligt skolefravær. Desværre beretter mange forældre om at beslutninger, visiteringer, udredninger tager for lang tid. Det kan være faglige vurderinger af barnets støttebehov, men også anerkendelsen af barnets udfordringer. Det går flere gange igen, at der ikke sker en tidlig anerkendelse af barnets autistiske udfordringer, selvom forældrene gør opmærksomme på det. Det kan udvikle sig til en kamp mellem fagpersoners autoritet og forældrenes kamp for at tilgodese deres barns behov.

## 4. Mobning og trivsel

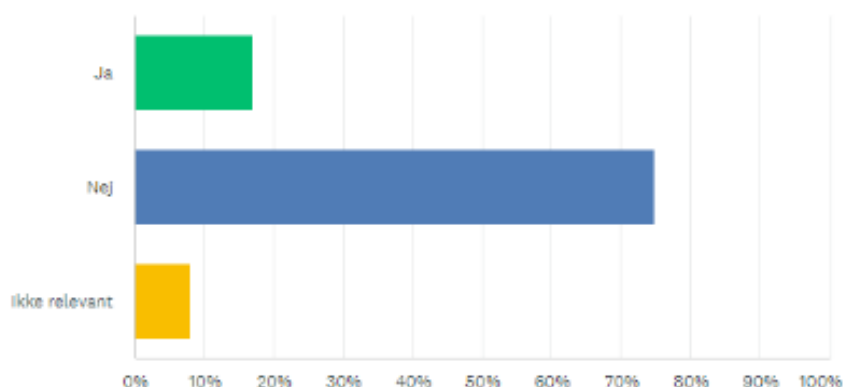
Trivsel handler også om at føle sig som en del af et fællesskab, og om ikke at blive holdt udenfor. Autismeforeningen har spurgt respondenterne om hvorvidt deres barn føler sig mobbet i skolen, og hvorvidt de har en oplevelse af at være en del af fællesskabet. I årets undersøgelse svarer 17% af respondenterne at deres barn føler sig mobbet i skolen:

Sp. 30



Føler dit barn sig mobbet i skolen?

Besvaret: 1.115 Sprunget over: 126



Vores respondenter havde mulighed for at kommentere på arten af mobning, og flere henviser til at det skete og sker i almen folkeskole. Det handler ofte om at deres barn bliver holdt udenfor, ikke føler sig som en del af fællesskabet, har svært ved at aflæse det sociale samspil, trækker sig fra de andre, isolation og om ensomhedsfølelse. Når forældrene skal svare på arten af mobning fordeler det sig således (se tabel på næste side).

Der ses en overvægt af psykisk mobning. Det kan være den tavse udgave, hvor barnet udelukkes fra fællesskabet. Eller det er direkte verbale nedgørende bemærkninger. Lægger man de to tal sammen for psykisk mobning er der knap 83% af andelen, der svarede ja til at føle sig mobbet, og som udsættes for psykisk mobning i en eller anden grad.

I kommentarsporet skal årsagerne både findes i barn til barn relationen, men også fra underviser til barn med nedgørende bemærkninger.

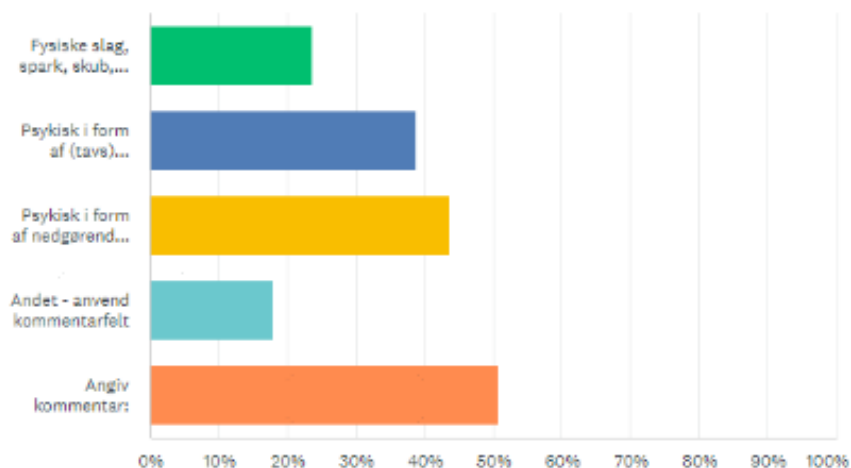
Ofte svarer forældrene, at der i specialskoleregi ikke opleves disse problemer. Det skal ikke alene på baggrund af denne undersøgelse konkluderes, at det forholder sig således alle steder, men det er værd at bemærke, at vores respondenter angiver et skifte i barnets følelse af mobning i forbindelse med skifte fra almen folkeskole og til specialskole.

Sp. 31



Hvis ja i spørgsmål 30, hvilke(n) type(r) af mobning har dit barn været udsat for?

Besvaret: 420 Sprunget over: 821

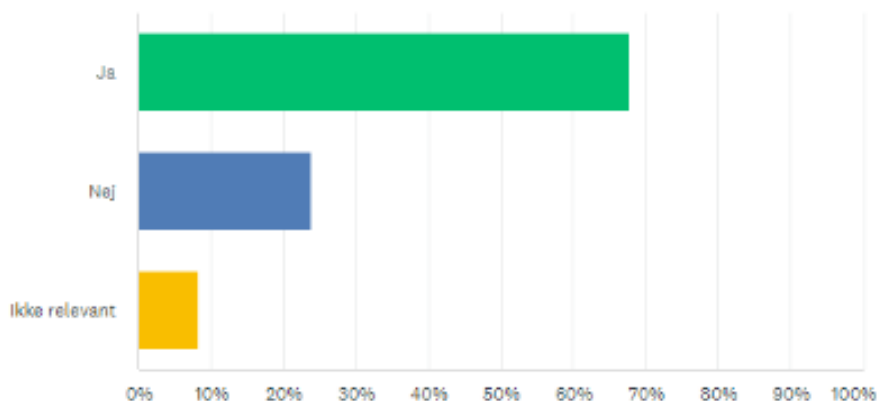


Sp. 32



Oplever du, at dit barn stresses i skolen og afreagerer hjemme?

Besvaret: 1.115 Sprunget over: 126



### Et stresset børneliv

En del af kompleksiteten omkring socialt samspil og autisme handler om, at barnet tilpasser sig så godt det kan, og barnet gør det så godt det kan. Det betyder for nogle børn, at de bliver

gode til at imitere andre og at tilpasse sig en hverdag, hvor de maskerer autismen for at passe ind i fællesskabet. Når barnet har været i skole og kommer hjem kan forældrene opleve, at barnet afreagerer derhjemme, og barnet får måske nedsmeltninger eller har behov for at trække sig. Det sker som en konsekvens af at barnet har taget sig sammen i skolen, og derfor reagerer i de trygge omgivelser i hjemmet. På spørgsmålet om respondenterne oplever, at deres barn stresses i skolen og afreagerer derhjemme, svarer knap 68% ja (se svarene i tabellen på forrige side).

For at uddybe indholdet af respondenterne oplevelse, har Autismeforeningen spurgt respondenterne, om de oplever, at skolen imødekommer deres bekymringer. Her svarer 43% ja og 36% nej. De resterende 19,60% svarer ikke relevant. I kommentarerne tegner der sig et billede af, at hvis barnet ikke udviser en reaktion i skolen, så er det forældrenes problem, og dermed noget der er et problem derhjemme. Denne opfattelse af barnet i skolen, kan have en stor betydning, når der skal ske en inddragelse af PPR med henblik på enten psykologisk udredning, visitering til psykiatrisk udredning eller støttetimer/skoleskift.

En anden problemstilling der går igen i kommentarsporet er, at skolen først imødekommer forældrenes bekymring, når barnet har udviklet ufrivilligt skolefravær. Dette er især bekymrende for hele den forebyggende indsats. En rolig skoledag giver plads til indlæring og bedre trivsel. En urolig skoledag er stress skabende og giver dårlig indlæring og dårlig trivsel.

Derfor har Autismeforeningen spurgt respondenterne i relation til mobning og forskellen på barnets adfærd i skole og hjem, hvorvidt barnets skole aktivt arbejder med at skabe rolige læringsmiljøer. Som det ses af tabellen på næste side, svarer knap 35% ja til at deres skole arbejder med at skabe stressreducerende rammer for eleverne.

Det er værd at bemærke, at der er en relativ stor procentdel på knap 35%, der oplever, at skolen lægger vægt på at skabe rolige læringsmiljøer. 16% tager slet ikke hensyn til særlige behov. I kommentarsporet tegner der sig et billede af, hvilke udfordringer der er med til at bevirke, at det ikke lykkes. Det handler om for mange børn med særlige behov i en klasse og for få ressourcer, men at der er en oplevelse af en roligere skoledag, hvis der f.eks. er en støttelærer til stede sammen med læreren.

Når det i årets inklusionsundersøgelse er vigtigt at fokusere på dette punkt, handler det om flere ting. Dels viser Autismeforeningens inklusionsundersøgelser siden 2016 en stigning i antallet af autistiske børn, der udvikler ufrivilligt skolefravær. Dernæst kan ufrivilligt skolefravær ofte kædes sammen med en angsttilstand. Den autistiske hjerne har en øget sårbarhed overfor stress påvirkninger qua måden hjernen bearbejder sanseindtryk og informationer på. I første del af undersøgelsen redegjorde vi for andelen af børn med autisme, som samtidig har andre diagnoser til autisme såsom f.eks. angst, depression og belastningsreaktioner. Disse følgetilstande kan kædes sammen med et nervesystem, der er stresset, og derfor er rolige og trygge skoledage med til at reducere stress og fremme trivsel.

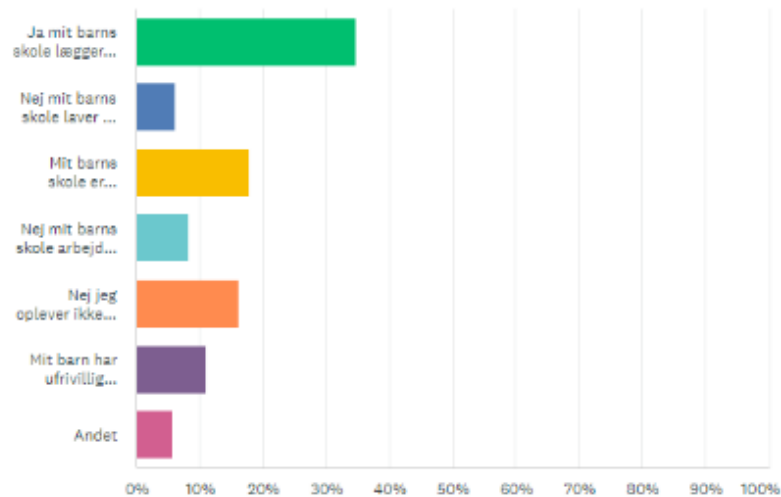


Sp. 34



En rolig skoledag giver plads til indlæring, tryghed og mindre stress. Arbejder dit barns skole aktivt for at skabe stressreducerende rammer for alle elever?

Besvaret: 1.089 Sprunget over: 152



Autismeforeningen er ikke optaget af, hvilket skoletilbud barnet har. Det vigtige er, at barnet trives og udvikles i sit skoletilbud. Autistiske børn kan ikke og skal ikke trænes til at passe ind i den almene folkeskole, hvis ikke rammerne passer til barnet. Autisme er komplekst og afhængigt af fagfolk, der rummer en lang række mellem menneskelige og faglige kompetencer. Inklusionsundersøgelsen for 2023 viser at der stadig er mangel på autismspecifik viden, og at der er et fortsat stigende antal autistiske børn der mistrives i deres skoletilbud, eller helt står uden skoletilbud.

## 5. Trivsel efter COVID-19

### Trivsel efter COVID-19 nedlukningen

I inklusionsundersøgelsen for 2021 og 2022 besvarede respondenterne 3 spørgsmål i relation til trivsel under COVID-19 nedlukningen. På baggrund af disse spørgsmål kunne Autismeforeningen konkludere, at selve COVID-19 nedlukningen ikke direkte kunne kædes sammen med den store stigning i antallet af autistiske børn, der har ufrivilligt skolefravær.

I dette års undersøgelse har Autismeforeningen fulgt op på dette ved at spørge forældrene om deres barns trivsel har ændret sig efter COVID-19 nedlukningen indenfor parametrene faglig, social, fysisk og psykisk trivsel.

Ser vi på tallene alene så svarer godt halvdelen konsekvent at det er det samme. Bortset fra punktet psykisk trivsel. Her svarer 41% at barnets psykiske trivsel er dårligere efter nedlukningen, mod 44% der svarer at det er uændret (se tabel på næste side)

Respondenterne havde mulighed for at lave uddybende kommentarer, og langt de fleste kommentarer handler om at barnets trivsel ikke skyldes selve nedlukningen, men det handler om andre faktorer såsom skoleskift, manglende støtte, manglende faglighed og ventetider.

Dette bekræfter fundene i undersøgelserne fra 2021 og 2022 i at øgning i autistiske børns ufrivillige skolefravær ikke skal findes i relation til COVID-19, men den skal findes i undersøgelsens øvrige resultater omkring bl.a. lange ventetider på udredning og relevant støtte, manglende viden om autisme og generelle udfordringer i samarbejde på tværs.

Sp. 35



Har dit barns skoletrivsel ændret sig efter corona-nedlukningen?

Besvaret: 993 Sprunget over: 248

